

Передумови формування мотиваційної відповідальності щодо якості викладання в післядипломній освіті за спеціальністю «Неврологія»

Р.А.Стецюк

Національна медична академія післядипломної освіти ім. П.Л. Шупика
Київ, Україна

Завданням системи післядипломної освіти лікарів є надання високоякісних освітніх послуг. Якість викладання невід'ємно пов'язана із безперервним професійним розвитком та забезпеченням мотиваційного удосконалення викладачів.

Ключові слова: мотиваційна відповідальність, післядипломна освіта, підвищення кваліфікації викладачів.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

Основним із завдань системи післядипломної освіти лікарів є забезпечення високої якості викладання, у тому числі за спеціальністю «Неврологія». Серед основних положень Болонської декларації, спрямованих на реформування системи вищої освіти, головна роль відводиться оцінюванню якості. Якість викладання фаху «Неврологія» невід'ємно пов'язана з безперервним професійним розвитком викладачів. Також провідну роль в якості викладання відіграє формування професорсько-викладацького складу. Повноцінно керувати процесом підвищення професійної та педагогічної кваліфікації викладачів за спеціальністю «Неврологія», які працюють у системі післядипломної освіти, можливо лише за умови створення мотивованих особистих інтересів викладачів.

Мета дослідження було систематизувати та узагальнити дані щодо механізмів для мотивації підвищення педагогічної та професійної кваліфікації викладачів з фаху «Неврологія», які працюють у системі післядипломної освіти для надання високоякісних освітніх послуг.

РОЗВ'ЯЗАННЯ ПРОБЛЕМИ

Принципи забезпечення якості освіти викладені в Міжнародних стандартах ISO серії, це організація, орієнтована на споживача освітніх послуг; роль керівництва в системі управління якістю освіти; залучення педагогічних працівників до функціонування системи управління якістю освіти; процесний підхід; системний підхід до управління; постійне удосконалення; прийняття рішень, які ґрунтуються на фактах. Успішне функціонування системи залежить від розподілу обов'язків на різних рівнях управління [1, 3].

У теперішньому суспільстві відмічається зв'язок людини з її професійною діяльністю, взаємозалежність між професійною діяльністю та правилами і нормами внутрішнього розпорядку в закладі [4]. Доведено, що продуктивність вченого корелює з віком. Пік творчого потенціалу науковця припадає на віковий період 25-55 років [2]. Саме в цьому полягає вікова мотиваційна доцільність підготовки викладачів і створення інтегрованої схеми «асистент – доцент – професор». Проте деякі ВМНЗ України починають готувати свій кадровий потенціал ще зі своїх студентів. Зокрема практикується створення інтегрованої викладацької схеми: студент – старший лаборант – клінічний ординатор – аспірант – асистент – доцент – професор. Позитивним у даному типі підготовки є створення професорсько-викладацького складу із залученням традиційних і патріотичних мотиваційних чинників.

Важливими чинниками, які впливають на мотивацію до підвищення педагогічної та професійної кваліфікації у викладачів, які працюють у медичному післядипломному просторі, є індивідуальність, педагогічний досвід, про-

фесійний рівень, творчий рівень, ініціативність, світогляд тощо [3]. Очевидно, що повсякденним явищем у післядипломній медичній освіті має стати оцінювання ділових якостей та ступеня інтелектуальної віддачі науково-педагогічних працівників на основі експертиз якості їхньої роботи шляхом анонімного анкетування слухачів циклів підвищення кваліфікації лікарів. Даний інструмент вже впроваджено в післядипломній медичній освітянській простір. Проте не завжди ще приймаються рішення щодо компетентного впровадження результатів анонімного опитування. Контроль за даним оцінюванням слід покласти на керівництво вищих медичних навчальних закладів та закладів післядипломної освіти. Необхідно створити умови для Інтернет-оцінювання, що унеможливить зацікавлене втручання зі сторони медичних науково-педагогічних кадрів у процес збору інформації. Даний механізм потрібний не для тоталітарного контролю за викладачами, а для підвищення якості та їх професійного зростання.

Розглянемо простий приклад: викладачі зі стажем можуть читати лекції, проводити семінарські та практичні заняття, ще на тому матеріалі, який вони підготували будучи асистентами. При таких підходах до викладання слухачі нової інформації не отримують, що призводить до невдоволення і наступного низького оцінювання якості викладання. При оцінюванні результатів анкетування слухачами викладачів у процес може втрутитися заінтересована сторона (так званий адміністративний ресурс кафедр), що, в свою чергу, призводить до падіння ефективності механізму оцінювання даного методу. При прямому доступі до Інтернет-оцінювання дане втручання унеможлиблюється, що призводить до високої ефективності мотиваційної підготовки науково-педагогічних кадрів закладів та кафедр, які надають послуги на післядипломному медичному освітянському просторі.

ВИСНОВКИ

Аналіз змісту, характеру та умов розвитку мотивації для науково-викладацького складу системи підвищення кваліфікації викладачів факультетів післядипломної освіти вищих медичних навчальних закладів та закладів післядипломної освіти переконливо показує, що серед таких тенденції, як інформатизація, стандартизація, інтелектуалізація тощо, визна-

чальною є модернізація системи післядипломної освіти та системи підвищення кваліфікації викладачів. Саме тому конкурентоспроможність підготовки лікарів за спеціальністю «Неврологія» буде залежати від адаптації, швидкості модернізації та мобільності до сучасних технологій системи підвищення кваліфікації викладачів факультетів післядипломної освіти вищих медичних навчальних закладів та закладів післядипломної освіти України.

ЛІТЕРАТУРА

1. Гайдукова С.М., Гусева С.А., Видиборець С.В. та ін. Проблеми підвищення кваліфікації викладачів вищих медичних закладів IV рівня акредитації та Болонський процес // Укр. журнал гематології та трансфузіології. — 2005. — №4 (д). — С. 7-8.
2. Марцинкевич В.И. США: человеческий фактор эффективности экономики. — М.: Наука, 1991. — 240 с.
3. Чміль А. Принципи формування системи управління якістю вищої освіти в умовах реформування // Післядипломна освіта в Україні. — 2006. — №2. — С. 75-76.
4. Carrad A., Carrad J. Pionier der Wirtshftsethik: Alfred Carrads Weg Wiesende Grundsatz der Menschenfuhrung zum 100. Geburtstag von Professor Dr. Alfred Carrads.-Bern-Stuttgart: Haupt, 1990.-164 p.

Р.А.Стецюк. Предпосылки формирования мотивационной ответственности по качеству преподавания в последипломном образовании по специальности «Неврология». Киев, Украина.

Ключевые слова: мотивационная ответственность, последипломное образование, повышение квалификации преподавателей.

Задачей системы последипломного образования врачей является предоставление высококачественных образовательных услуг. Качество преподавания неразрывно связано с непрерывным профессиональным развитием и обеспечением мотивационного совершенствования преподавателей.

R.A.Stetsyuk. Prerequisites for the formation of the motivational responsibility for the quality of teaching in postgraduate education on neurology. Kyiv, Ukraine.

Key words: motivational responsibility, postgraduate education, professional development of teachers.

The objective of postgraduate education is the provision of high-quality educational services. Quality of teaching is closely linked to continuous professional development and providing motivational faculty development.

Надійшла до редакції 07.07.2012 р.